nieuws

UHasselt maakt SWOT-analyse van suikerbietsector

nieuws

In 2015 startte in verschillende lidstaten de zoektocht naar een economisch duurzaam model voor landbouw rekening houdend met de complexe context waarin boeren actief zijn. Het Horizon-2020-project kreeg de naam ‘SUFISA’, wat staat voor ‘sustainable finance for sustainable agriculture’. Verwacht geen one-size-fits-all oplossing want de oefening gebeurde voor verschillende deelsectoren die elk hun eigen kenmerken hebben. In Vlaanderen bogen KU Leuven en UHasselt zich over hardfruit en suikerbieten. Er zijn gelijkenissen tussen de twee deelsectoren, maar niet op vlak van afzet. Suikerbieten moeten eerst verwerkt worden zodat telers hun afnemer niet te kiezen hebben. De machtsongelijkheid tussen bietentelers en de suikerfabriek wordt als één van de grote bedreigingen in de SWOT-analyse aangeduid.

8 APRIL 2019 – LAATST BIJGEWERKT OM 14 SEPTEMBER 2020 14:49

Lees meer over:
akkerbouw
voedingsindustrie
economie

In 2015 startte in verschillende lidstaten de zoektocht naar een economisch duurzaam model voor landbouw rekening houdend met de complexe context waarin boeren actief zijn. Het Horizon-2020-project kreeg de naam ‘SUFISA’, wat staat voor ‘sustainable finance for sustainable agriculture’. Verwacht geen one-size-fits-all oplossing want de oefening gebeurde voor verschillende deelsectoren die elk hun eigen kenmerken hebben. In Vlaanderen bogen KU Leuven en UHasselt zich over hardfruit en suikerbieten. Er zijn gelijkenissen tussen de twee deelsectoren, maar niet op vlak van afzet. Suikerbieten moeten eerst verwerkt worden zodat telers hun afnemer niet te kiezen hebben. De machtsongelijkheid tussen bietentelers en de suikerfabriek wordt als één van de grote bedreigingen in de SWOT-analyse aangeduid.
Binnen het SUFISA-project werden in 11 lidstaten 22 casestudies aangepakt die een weerspiegeling zijn van de grote heterogeniteit binnen de Europese land- en tuinbouw. Centraal stond steeds de vraag hoe de situatie van landbouwers economisch verbeterd kan worden. Over de verschillende deelsectoren heen zocht het Europees onderzoeksconsortium, onder leiding van KU Leuven, naar patronen en goede praktijken, om zo te komen tot beleidsaanbevelingen.

In Vlaanderen werden twee deelsectoren uitverkoren voor een grondige analyse: de fruit- en de suikerbietsector. Op het eerste gezicht lijken die twee weinig met elkaar gemeen te hebben. De aanplanting van een fruitboomgaard is een investering die een teler doet met het oog op de lange termijn. Akkerbouwers kunnen daarentegen van het ene jaar op het andere stoppen met bietenteelt. Appels en peren kunnen zonder verwerking in een voedingsbedrijf direct geconsumeerd worden. Bietentelers kunnen hun oogst niet zelf op de markt brengen en zijn dus erg afhankelijk van een suikerfabriek. Bovendien laten bieten zich na de oogst niet lang bewaren, in tegenstelling tot hardfruit dat maandenlang zijn kwaliteit behoudt in een koelcel.
“Beide deelsectoren hebben wel met elkaar gemeen dat de producenten collectief goed georganiseerd zijn, wat nodig is om het hoofd te bieden aan de concentratie verderop in de keten”, verwijst de Universiteit Hasselt naar de veilingen in de fruitsector en de telersverenigingen in de suikersector. De onderzoekers waarschuwen dat de onderhandelingsmacht van het collectief aangetast wordt door telers die hun geloof daarin zijn verloren. Dat komt sterker tot uiting in de fruitsector, waar telers de verkoop van hun oogst in eigen handen kunnen nemen. In de suikersector zijn interprofessionele akkoorden verplicht, hoewel een raffinaderij de indruk gaf dat ze het landbouwerssyndicaat wil omzeilen door het sluiten van individuele contracten.
In België zijn alle suikerbietentelers verplicht lid van beroepsvereniging CBB. Wanneer landbouwers merken dat de macht en invloed van hun belangenverdedigers beperkt is, gaan ze zich afvragen wat het nut is van zo'n collectief. Dit proces zorgt er op zijn beurt voor dat de fabrieken de organisatiegraad kunnen aantasten. Het verminderd belang van het landbouwerssyndicaat, zeker in de hoofden van bietentelers, plaatsen de onderzoekers bij de zwakten van de sector. Met het al vrij ver uitgewerkte plan van akkerbouwers om een nieuwe coöperatieve raffinaderij op te richten, lijkt een tegenbeweging ingezet. Bij de huidige lage prijs voor suikerbieten wordt ook het gebrek aan alternatieve teelten als een ernstige zwakte gezien. Akkerbouwers komen desgevraagd uit bij aardappelen of groenten omdat zij geen nieuwe teelten kennen of vrezen dat de afzetmarkt onbestaande is.

In het najaar van 2017 onderging de marktordening in de suikersector een grote verandering door het verdwijnen van het quotasysteem. In de SWOT-analyse is dat terug te vinden in zowel de categorie kansen als bedreigingen. Zonder quota genieten akkerbouwers meer vrijheid om te kiezen hoeveel suikerbieten zij wensen te telen. Al is dat relatief want die beslissing zal nu veel meer beïnvloed worden door marktkrachten. De machtsongelijkheid tussen bietenteler en suikerfabriek resulteerde in een contractprijs die de economische levensvatbaarheid van die eerste bedreigt. In de periode voor 2017 beschermden de quota landbouwers tegen de concentratie op raffinaderijniveau.
Naast de sterk dalende bietenprijs zijn er nog andere problemen die de toekomst van de teelt in België bedreigen: kosten die meer stijgen dan de inkomsten, gebrek aan opvolgers, gebrek aan betaalbare grond, en stijgende grondprijzen. Voor suikerbiettelers is intensivering één van de belangrijkste strategieën om hun inkomen te behouden. Dat is mogelijk niet de meest duurzame oplossing zodat de milieueconomen van UHasselt suggereren dat meer toekomstgerichte strategieën gepromoot moeten worden. In dat opzicht wensen landbouwers meer steun vanuit politieke hoek. Ze zijn zelf bezorgd omdat het economische luik van duurzaamheid minder aandacht krijgt bij beleidsvorming dan het ecologische aspect. Beleidsmakers zouden de sector ook kunnen helpen door invulling te geven aan de circulaire economie, meer bepaald aan het verwerken van suikerbieten tot biobrandstof en bio-plastics.

Meer info: SUFISA

Beeld: Tiense Suikerraffinaderij

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada